

DYRKNINGSVEJLEDNING

Humlesneglebælg (Medicago lupulina)

VÆKSTFORM

Sneglebælg er en bælgplante og er derfor selvforsynende med kvælstof på grund af kvælstofsamlende rodbakterier. Stænglen er nedliggende med 20-30 blomster samlet i hoveder i hele stænglens længde. Sneglebælgen finder sin største anvendelse som grøngødning i Sydtykland, Østrig og Schweiz.

JORDBUND

Avlen lykkes bedst på milde muldrige jorder. Jorden skal tillige være kalkrig. Sneglebælg reagerer stærkt overfor kalkmangel, og reaktionstallet skal derfor være over 6,5. Udbringning af kalk kan nå fuld virkning, når den spredes lige inden såning af sneglebælgen.

Hvor der ikke tidligere har været dyrket sneglebælg, må podning med Nitragin anbefales. Nitragin indeholder den bakteriekultur, der gør sneglebælg i stand til at fikse kvælstof fra luften.

Sneglebælg overvintrer som regel godt, men kan ikke klare sig i meget hårde frostvintre.

SÆDSKIFTE

Som vekselafgrøde i et kornsædskifte har sneglebælg både en sædskifteforbedrende effekt og en betydelig kvælstoffeffekt. Sneglebælg bør ikke indgå i sædskifter med andre græsmarksbælgplanter.

Herunder kan specielt hvidkløver give problemer i relation til oprensningen, da frøene kun meget vanskeligt lader sig adskille i renseprocessen.

UDLÆGSMÅDE

Sneglebælg udlægges i vårbyg. Der bør vælges en kort, stråstiv sort (gerne maltbyg) med 250-300 planter pr. m². Der bør normalt sås med hver tragt, således at planterne står så jævnt fordelt som muligt. Udsædsmængden bør være 5-7 kg pr. ha med den laveste udsædsmængde under specielt gode spiringsbetingelser.

Kniber det med at så så lille en mængde, må det foretrækkes at iblande inaktivt materiale som malet byg. Såning med hver anden eller hver tredje såtragt bevirker, at afgrøden vil få vanskeligere ved at konkurrere mod eventuelt ukrudt.

Frøet sås straks efter dæksædens såning. Sådybden bør ikke overstige 1 cm, hvorfor det ofte vil være nødvendigt at tromle jorden efter såning af dæksæden. Det kan godt lade sig gøre at lægge langsomt etablerende græsser ud sammen med sneglebælg. Således vil både rødsvingel og engrapgræs med fordel kunne lægges ud sammen med sneglebælgen, hvor denne høstes det første høstår, og derpå kan der høstes frø på græsset i yderligere to år.

Sneglebælg kan også etableres i renbestand med seneste etableringstidspunkt den 1. juli.

BEHANDLING

Dæksædens halm fjernes hurtigst muligt efter høst. Er sneglebælgen kraftigt etableret, kan det dog også lade sig gøre at snitte halmen, hvis mejetærskeren er i stand til at snitte denne meget fint og sprede halmen jævnt ud over skåret bagefter. Det sikreste vil dog i de fleste tilfælde være at fjerne halmen og efterlade marken med kort stub (10-12 cm). Alt for store mængder halm, samt lang stub kan være med til at øge risikoen for sneskimmel, som vil forringe sneglebælgens overvintring.

Endvidere vil lang stub have en skyggevirksomhed, der kan hæmme sneglebælgens vækst.

GØDSKNING

Sneglebælg er som andre bælgplanter kvælstoffikserende og tilføres derfor ikke kvælstof. På jorder, hvor gødningstallene for P og K er gode, kan gødskning undlades. Ved lave K-tal tilføres der 40-50 kg K pr. ha.

Fosfor skal tilføres med 10-20 kg P pr. ha ved normale eller lave fosfortal.

UKRUDT

Dæksæd

Bekæmpelse af kamille og andet frøukrudt kan udføres med 0,4 l/ha **Fighter 480** i stadie 10-11 efterfulgt af 0,5 l/ha **Fighter 480** 5-7 dage senere. Der tilsættes 0,5 l/ha olie.

Alternativt kan man anvende 1,0 l/ha **Fighter 480** + 1,0 l/ha **Stomp CS**. Behandlingen kan deles som 0,4 **Fighter** + 0,5 l/ha **Stomp CS** og 5-7 dage senere 0,5 l/ha **Fighter** + 0,5 l/ha **Stomp CS**. Der må ikke tilsættes olie til sidstnævnte. Endvidere skal frøene være dækket af jord, hvor der anvendes **Stomp CS**.

De anførte doseringer er de maksimalt tilladte. Der er tale om lave doseringer, hvorfor behandlingen skal ske under gode vækstforhold. En morgensprøjtning med efterfølgende høj dagtemperatur bør foretrækkes. Sneglebælgen skal da have udviklet det første løvblad (spadebladet).

Der sprøjtes første gang når ukrudtet har maks. et løvblad. Sneglebælgens størrelse er ikke så vigtig ved denne lave dosering.

Ukrudtsarter, der volder problemer at frarenses, er blåstjerne, storkenæb, fuglegræs, kamille og pragtstjerner. Her er specielt pragtstjerne meget vanskelig at bekæmpe ad kemisk vej, hvorfor det bør overvejes at undgå udlæg på marker, hvor denne art flourerer i alt for stort tal. Man vil dog kunne luge en stor del af disse væk med en trak-

tortrukken weed-wiper på det tidspunkt, hvor pragtstjerne strækker sig i juni måned.

Græsukrudt og fuglegræs kan bekæmpes med Kerb 400 SC i november - december med 1,0 l pr. ha.

I frøåret kan nyfremspiret kamille, storkenæb og fuglegræs forsøges bekæmpet med Fighter 408 tilsat olie som beskrevet under udlægsmarken. Behandlingen foretages i grødevejr og 20°C.

SYGDOMME / SKADEDYR

Allerede i fremspiringsfasen er det vigtigt at holde øje med bladrandbiller, der, hvis ikke de bekæmpes, er i stand til at bortgnave de fremspirende sneglebælgplanter. Der skal bekæmpes, så snart man finder de karakteristiske "billetklip" i bladene.

Bekæmpelse foretages med et pyrethroid. Angrebet sætter normalt ind fra foragre - specielt hvis nabomarken er en frømark med bælgplanter.

Efter høst er der igen al mulig grund til at kigge efter bladrandbiller. Disse kommer til fra afhøstede ærte- og kløvermarker.

I tilfælde af kraftig invasion kan løvet blive kraftigt bortgnavet. Billernes larver ernærer sig desuden af bælgplantens bakterieknolde på rødderne, og dette kan føre til, at udlægget går til.

Behandling skal ske med et pyrethroid.

Sneglebælg kan angribes af bægersvamp, og et kraftigt udlæg bør afpudses i september, hvorved risikoen for angreb mindskes.

BESTØVNING

Sneglebælg er selvertil. Bestøvning sker ved hjælp af en eksplosionsindretning, hvorved pollen hvirvles op og bestøver blomsten. Befrugtningen er normalt god.

Sneglebælgens blomster besøges i øvrigt villigt af både honning- og humlebier.

HØST

Blomstringen begynder i maj, og modningen falder i almindelighed fra midt i juli. Modningen kendetegnes ved, at hovedparten af bælgene er sorte, og frøene er hårde. En tommelfingerregel siger, at totredjedele af bælgene skal være sorte. En tvemoden afgrøde må ikke høstes for sent, idet afgrøden er ret spildsom, når den er moden. Skårlægning sker med slåmaskine. Der kan anvendes selvkørende skårlægger, men det skal tages i betragtning, at et sådant skår vil være længere tid om at vejre igennem.

Sneglebælg spirer meget let i skåret, hvorfor det er vigtigt at få foretaget tærskningen, så snart skåret er vejret. Dette vil normalt være tilfældet efter 8-10 dages vejring. Under normale vejrforhold vil det altid være muligt at tærske varen lagerfast, dvs. med et vandindhold under 12 pct.

Sneglebælg skal ikke tærskes for hårdt. Det er ingen sag at slå frøene af, men meget nemt at komme til at udtærsk dem af bælgene, hvilket skal undgås af hensyn til spireevnen.

GRUNDINDSTILLING AF MEJETÆRSKEREN

Cylinderhastighed: 700-800 omdr./min.

Broafstand: Fortil: ca. 30 mm

Broafstand: Bagtil: ca. 15 mm

Øverste sold: Lamelåbning - 10 mm.

Nederste sold: Lamelåbning - 3 mm.

Luftmængde: Lille til moderat.

Returplade: Stilles i øverste stilling.

UDBYTTE

Det gennemsnitlige frøudbytte for høstårene 2012-2016 er på 969 kg/ha.

Ved normal renhed vejer 1 m³ råvare 400 kg.

DYRKNINGSKALENDER

Udlægsareal

April	Udlæg i dæksæd 5-7 kg pr. ha. Max. 1 cm sådybde. Tromling inden såning. Husk evt. at pøde med bakteriekultur.
Maj	Ukrudt 1,0 l/ha Fighter 480 + 1,0 l/ha Stomp CS eller 1,0 l/ha Fighter 480 + 0,5 l olie.
Maj	Bladrandbiller Pyrethroid
Aug.	Høst af dæksæd Undgå spild, sæt kort stub, halmen fjernes.
Aug./ okt.	Bladrandbiller Pyrethroid
Nov./dec	Græsuksrudt og fuglegræs 1,0 l/ha Kerb 400 SC

Frøareal

April	Ukrudt Fighter 480 + olie.
April/ maj	Kvik og andre græsser Ingen midler p.t.
Juni	Bestøvning Selvfertil, men besøges både af honning- og humlebier.
Juli	Skårlægning Når 2/3 af bælgene er sorte.
Juli/ aug.	Mejetærskning 8-10 dage efter skårlægning.